

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ЯК ОДНІЄЇ З ОСНОВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ
АГРАРНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

УДК 81'373-047.22:378-057.875

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.308747>

*Олена Юмачікова, кандидат філологічних наук, старший викладач
кафедри української та іноземних мов
Вінницького національного аграрного університету*

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ЯК ОДНІЄЇ З ОСНОВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ
АГРАРНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

У статті здійснено спробу з'ясування і дослідження ефективних інноваційних методів навчання для формування та розвитку лексичної компетенції здобувачів аграрної вищої освіти під час вивчення курсу "Українська мова та етнокультурологія". Проаналізовано основні визначення поняття "лексична компетенція", а також описано головні інноваційні методи для розвитку лексичної компетенції, що базуються на застосуванні нових інформаційних технологій, оволодіння якими є важливим складником аграрної вищої освіти.

Ключові слова: вебінар; вебквест; вища аграрна освіта; інноваційний метод; інтерактивна вправа; комунікативна компетентність; лексична компетенція; лексичний запас; українська мова.

Рис. 2. Літ.15.

*Olena Yumachikova, Ph.D.(Philology), Senior Lecturer of the
Ukrainian and Foreign Languages Department,
Vinnytsya National Agrarian University*

**THE INNOVATIVE METHODS OF DEVELOPING LEXICAL COMPETENCE
AS ONE OF THE FOUNDATIONS OF PROFESSIONAL SPEAKING CULTURE OF
STUDENTS OF THE AGRICULTURAL HIGHER EDUCATION**

In the article, an attempt was made to find out and research effective innovative teaching methods for the formation and development of lexical competence of students of agrarian higher education during the study of the course "Ukrainian language and ethnocultural studies". The main definitions of the concept of "lexical competence", its main signs and characteristics were analyzed, as well as innovative methods for the development of lexical competence were described (web quest, webinar, interactive exercises, work with dictionaries), based on the application of new information technologies, the mastery of which is important a component of agricultural higher education. It was emphasized that one of the tasks facing students of agrarian higher education in the process of learning their native language is mastering lexical competence – a necessary means of effective socialization and realization of not only the culture of speech but also the general level of education and culture of the individual, his desire to learning, development and self-improvement. It has been proven that professional lexical competence is one of the integrating qualities of a student of higher agricultural education, which helps him to consciously develop his own individuality, to achieve success in his professional activities. It was emphasized that the formation and development of lexical competence of students of higher agrarian education is carried out during the study of the course "Ukrainian language and ethnocultural studies" under the condition of active application of innovative methods that modernize classes, help to expand knowledge of basic professional, as well as general language concepts; to develop the ability to perceive, understand and analyze verbal information, to distinguish primary and secondary material from it; improve the ability to plan future speech; to realize the idea in the process of professional speech activity, as well as to work on perfection and the culture of speech.

Keywords: communicative competence; higher agricultural education; innovative method; interactive exercise; lexical competence; Ukrainian language; vocabulary; webinar; webquest.

Постановка проблеми. Нині перед закладами вищої освіти постає завдання формування особистості, яка орієнтується у сучасних реаліях мовленнєвої та соціокультурної динаміки, професіонала своєї справи, здатного гідно представити й повноцінно реалізувати себе й свою країну в європейському просторі [2, 41]. Досконале ж володіння рідною мовою є показником професійної мовно-комунікативної компетенції молодого фахівця.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Лексична компетенція, як складова комунікативної компетентності, зокрема її формування та розвиток,

активно досліджується науковцями. Спроби аналізу досліджуваного питання серед нефілологічних закладів вищої освіти було здійснено в працях вітчизняних учених: Г. Ватаманюк [1], В. Вітюк [2], О. Волошиної [3], О. Горошкіної [4], Є. Гороть [6], В. Кисель [2], К. Ковальової [8], Р. Кравця [8], Л. Малімон [6], В. Новосолової [10], С. Смоліної [13], С. Харицької [14], І. Хомяк [15] та інших. Проте питання формування і розвитку лексичної компетенції здобувачів вищої освіти, зокрема й аграрної, не втрачає актуальності й сьогодні, адже потребує більш ґрунтовного аналізу, який базуватиметься на сучасних досягненнях теорії та практики мовної

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ЯК ОДНІСІ З ОСНОВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ
АГРАРНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

освіти, а саме: на з'ясуванні ефективних інноваційних методів для розвитку лексичної компетенції.

Формування мети статті. Взявши до уваги актуальність досліджуваного питання, а також недостатнє його опрацювання у філологічних, педагогічних наукових і методичних джерелах, маємо на меті з'ясувати ефективні інноваційні принципи, методи і прийоми розвитку лексичної компетенції здобувачів вищої аграрної освіти, що використовуються під час вивчення курсу “Українська мова та етнологія”, завдання яких полягає у розширенні знань базових фахових і загальних мовних понять, розвитку вміння сприймати, розуміти й аналізувати вербальну інформацію, а також у вдосконаленні культури мовлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. На нинішньому етапі розвитку лінгвометодики завдяки загальним і предметним компетентностям відбувається ґрунтовне переосмислення і зміна цілей, змісту, технологій, а також результатів українськомовної освіти. Для активного й ефективного функціонування мовної особистості, її лексичного потенціалу, особливого значення набуває лексична компетенція, адже володіння нормативним професійним лексичним складом мови – це необхідний засіб ефективної соціалізації та реалізації здобувача вищої освіти, зокрема аграрної, що є першочерговим показником не лише культури мовлення, а й загального рівня освіченості і культури особистості, її прагнення до навчання, розвитку, самовдосконалення. Тому одним із завдань, що стоїть перед здобувачами аграрної вищої освіти у процесі вивчення рідної мови є оволодіння лексичною компетенцією, яка поряд з іншими компетенціями формує комунікативну компетентність.

У науковій літературі знаходимо низку визначень поняття “лексична компетенція”, які, взаємодоповнюючись, підкреслюють певні її ознаки. Наприклад, Н. Горбунова називає лексичною компетенцією здатність миттєво викликати з тривалої пам'яті еталон слова залежно від конкретного мовленнєвого завдання та додавати це слово в мовленнєвий ланцюг [5].

О. Кучерук наголошує, що лексична компетенція є інтегративним особистісним утворенням (синтез релевантних знань, умінь, ставлень, досвіду й ін.), що дає змогу застосовувати лексичні знання у навчально-мовній практиці, різних видах мовленнєвої діяльності, а також ситуативно виправдано користуватися лексичними засобами під час спілкування в умовах соціальної комунікації [9]. Науковці Л. Рускуліс і В. Механцева наголошують, що лексична компетенція є високим рівнем засвоєння лексики української мови, вміння володіти лексичними засобами відповідно до ситуації мовлення, беззаперечне дотримання лексичних норм, оволо-

діння словниковим запасом української мови, повага до українського слова, використання власне української лексики [11].

Зі свого боку С. Смоліна визначає лексичну компетенцію як здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і лексичної усвідомленості, а також містить в собі лексичні навички, знання і загальну мовну усвідомленість або здатність їх використовувати в усіх видах мовленнєвої діяльності [13, 16]. В. Новосолова зазначає, що лексична компетентність полягає в усвідомленому й умотивованому оволодінні лексичними засобами мови й умінні користуватися ними, а також акцентує увагу на тому, що це не лише наявність багатого словникового запасу, а й уміння використовувати наявні в активі лексичні елементи в процесі мовлення для вираження своєї позиції й ставлення до сказаного, здатність варіювати лексичними засобами залежно від сфери й ситуації, у яких відбувається комунікативний процес [10, 19].

Як наявність певного запасу лексичних одиниць, здатність адекватно їх використовувати: коректно вимовляти й писати, граматично правильно їх організувати, розуміти на слух і в процесі читання, оперувати ними в актах комунікації у потрібному темпі й у різноманітних значеннях, доречно вживати образні паремійні вирази для досягнення відповідного комунікативно-функціонального результату тлумачить лексичну компетенцію Г. Ватаманюк [1, 184].

Науковець Н. Сіранчук пояснює лексичну компетенцію як здатність особистості швидко і якісно, на рівні програми оперувати не словами, а семантичними полями, зі складу яких людина обирає потрібне слово, словосполучення, щоб із можливою точністю висловити свою думку в мовленні, спілкуванні, з опорою на граматичну структуру мови (макроструктуру) [12, 40]. Водночас науковець наголошує на різниці між термінами “лексична компетенція” і “знання, уміння та навички”, вказуючи на те, що поняття “лексична компетентність” значно ширше за поняття “знання, уміння та навички з лексики” оскільки зосереджує в собі спрямованість особистості (мотивацію, ціннісні орієнтири й ін.), її здатність долати стереотипи, передбачати мовленнєві ситуації, гнучкість мислення [12, 45]. Визначення Н. Сіранчук вважаємо найбільш вдалим, адже професійна лексична компетентність здобувача вищої аграрної освіти є однією з інтегративних якостей особистості, яка допомагає їй свідомо розвивати власну індивідуальність, досягати успіху в професійній діяльності.

Формування та розвиток лексичної компетенції здобувачів вищої аграрної освіти здійснюється насамперед під час вивчення курсу “Українська

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ЯК ОДНІЄЇ З ОСНОВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ
АГРАРНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

мова та етнокультурологія”, де здійснюється активна лексична взаємодія (інтерактивність) усіх суб’єктів навчального процесу, в основі якої лежить принцип навчання в колективі і через колектив. На нашу думку, для розвитку лексичної ком-

петенції на практичних заняттях з української мови потрібно активно застосовувати інноваційні методи, адже вони базуються на застосуванні нових інформаційних технологій, оволодіння якими є важливим складником освіти здобувачів (рис. 1).

Рис. 1. Ефективна формула розвитку лексичної компетенції (ЛК) під час вивчення курсу “Українська мова та етнокультурологія” здобувачами аграрної вищої освіти

Джерело: сформовано на основі власних досліджень

Уважаємо, що використання інноваційних засобів у навчальному процесі підвищить якість навчання, зацікавленість здобувачів, розвиток компе-

тенцій, а в контексті глобалізації стане важливою фазою розвитку процесу реформування традиційної системи освіти (рис. 2).

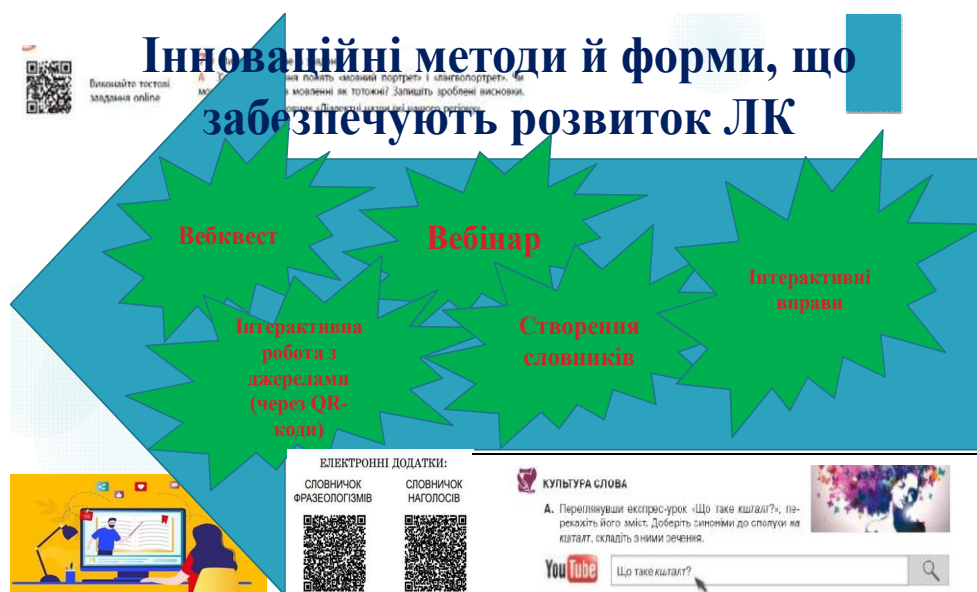

Рис. 2. Інноваційні методи, їхні форми, що забезпечують розвиток лексичної компетенції у здобувачів аграрної вищої освіти

Джерело: сформовано на основі власних досліджень

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ЯК ОДНІЄЇ З ОСНОВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ
АГРАРНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Наприклад, за допомогою однієї з таких інноваційних методик, а саме методики вебквестів, можливо знаходити необхідну інформацію, аналізувати й систематизувати її, а також виконувати відповідні завдання [6]. Використання вебквестів спрямоване на максимальну інтеграцію Інтернету в навчальний предмет на різних етапах освітнього процесу. Вони охоплюють певне питання, проблему, тему; можуть бути міжпредметними. Тематика вебквестів – дуже різноманітна, а проблемні завдання за необхідності відрізняються складністю. В основі вебквесту лежить індивідуальна чи групова робота здобувачів із розподілом ролей для розв'язання поставленої проблеми з використанням інтернет-ресурсів, підготовлених викладачем. Результати виконання вебквесту на заняттях з української мови можуть бути презентовані, наприклад, як: усний виступ, комп'ютерна презентація, буклет, наукова публікація, вебсторінка, вебсайт (локально або в Інтернеті) й інші [7]. Важливою ознакою такого способу пізнання інформації є те, що саме здобувач співтворить навчальний процес, адже має можливість взяти участь у колективній, груповій діяльності. Водночас викладач і здобувач стають рівноправними й рівнозначними суб'єктами навчально-наукового процесу [6].

Також із появою дистанційної форми навчання почала активно використовуватися технологія “вебінару”. Саме завдяки інтернет-технологіям він зберіг основну характеристику заняття – інноваційність, яка забезпечує моделювання функцій доповідача й слухача, що інтерактивно працюватимуть, комунікуючи за планом проведення такого заняття. У ході вебінару доречно використовувати прийоми ілюстрації та демонстрації за допомогою інтерактивних порівняльних таблиць, алгоритмів, презентацій, відеороликів тощо.

Розвиваючи лексичну компетенцію у здобувачів вищої аграрної освіти, потрібно звернути увагу на такий інноваційний спосіб реалізації процесу навчання, як метод інтерактивних вправ. Це метод варіативних вправ, які за завданням схожі до традиційних, проте виконуються по-різному. Наприклад, умова традиційної варіативної вправи: *“Запишіть фахові прикметники у дві колонки відповідно до способу їхнього написання: окремо чи з дефісом”*, умова ж інтерактивної варіативної вправи буде: *“Перетягніть мишкою фахові прикметники в колонку з правильним написанням”*.

Ефективність методу інтерактивних вправ відзначила І. Хом'як, вказавши на доцільність висвітлення й засвоєння за допомогою нього матеріалів алгоритмічного характеру. Дослідниця аргументувала це одним із психологічних принципів розв'язального навчання, яким є формування узагальнених прийомів розумової діяльності (алгоритмічного типу й евристичні). Оскільки вправи алгоритміч-

ного типу орієнтують на дії за готовим зразком, сковуючи пошуковий процес мислення, необхідно поєднувати їх із прийомами евристичного типу, а саме: конкретизації, абстрагування, варіювання, аналогії, постановки аналітичних питань [15, 136].

Також, застосовуючи традиційний метод самостійної роботи з посібником, можна запропонувати варіанти інтерактивних вправ чи інших сучасних джерел з вивчення лексикології, які мають інтернет-підтримку, і з яких здобувачі зможуть більше дізнатися про матеріал через QR-коди.

Потрібно відзначити, що використання чи створення інтерактивних вправ можливе за допомогою різноманітних інтернет-сайтів, наприклад, таких як: LearningApps, Kahoot, Wordwall й інших.

Важливу роль на заняттях з української мови відіграє також робота зі словниками. Зазвичай вони розміщені у додатках фахових посібників і підручників, або ж у методичних рекомендаціях для самостійної роботи здобувачів. На нашу думку, у вищеподаних працях доцільно подавати лише перелік термінів тієї чи тієї галузі для їхнього якісного засвоєння, адже це мотивує здобувачів до самостійного пошуку тлумачень понять, що зумовлює ефективність словникової роботи. Також вважаємо, що високих результатів буде досягнуто за умови створення здобувачами власних словників, зокрема й електронних, у яких будуть зафіксовані професійні терміни й поняття та їхні тлумачення, а також приклади використання у фахових текстах.

Отже, застосування інноваційних методів під час вивчення курсу “Українська мова та етнологію” здобувачами аграрної вищої освіти має на меті не лише роботу з професійною лексикою, адже найперше здійснюється робота зі спеціальними термінами, а й також відбувається розширення світогляду, що впливає на ерудованість і освіченість здобувачів.

Висновки. Використання інноваційних методів навчання під час вивчення курсу “Українська мова та етнологію” осучаснює заняття, адже сприяє розвитку в кожного здобувача аграрної вищої освіти різноманітних актуальних життєвих компетентностей: комунікативних, інформаційних, соціальних, самореалізації та саморозвитку, зокрема й лексичної компетенції, що є однією з основ культури професійного мовлення.

Упровадження інноваційних методів допоможе розширити знання базових фахових, а також загальних мовних понять; розвивати вміння сприймати, розуміти й аналізувати вербальну інформацію, виділяти в ній первинний і вторинний матеріал; вдосконалювати здатність планувати майбутнє висловлювання; реалізовувати задум у процесі професійної мовленнєвої діяльності, а також працювати над досконалістю і культурою свого мовлення.

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ЯК ОДНІЄЇ З ОСНОВ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ
АГРАРНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Перспективним напрямом подальшого опрацювання досліджуваного питання вважаємо пошук ефективних інноваційних методів і прийомів, зокрема дослідження особливостей застосування комп'ютерних технологій під час вивчення лексикології на заняттях з “Української мови та етнології”, а також аналіз впливу досліджуваних методів на традиційні методи навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ватаманюк Г.П. Теоретичні основи формування лексичної компетенції старших дошкільників у процесі сприйняття художніх картин. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. Кам'янець-Подільський, 2017. Вип. 22 (1). Ч. 2. С. 183–187.

2. Вітюк В.В., Кисель В.Г. Формування мовленнєвої та соціокультурної компетентностей у майбутніх учителів початкової школи. *Педагогічні науки*. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2015. № 4 (51). С. 41–45.

3. Волошина О.В. Формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови в аграрному закладі вищої освіти. *Молодь і ринок*. Щомісячний науково-педагогічний журнал. Дрогобич, 2023. № 6–7. С. 138–151.

4. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Метод вправ у процесі вивчення лексикології української мови. *Освітній журнал фонду Провіта*. Валч, 2023. Т. 4. С. 59–80.

5. Горбунова Н.В. Лексична компетенція дітей дошкільного віку в сучасних дослідженнях. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і зазально-освітній школі*. Запоріжжя, 2010. Вип. 8. С. 85–91.

6. Гороть Є.І., Малімон Л.К. Лінгводидактична сутність і структура поняття “лексикографічна компетенція”. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк, 2017. № 3. С. 89–94.

7. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. *Народна освіта*. Біла Церква, 2018. Вип. 1. С. 82–88.

8. Кравець Р.А., Дзеджула О.М., Ковальова К.В., Юмачікова О.М. Теоретичні і методичні основи формування лінгвосоціокультурної компетентності майбутніх фахівців аграрної галузі в контексті інтернаціоналізації ЗВО : колективна монографія. Вінниця : Вінницький національний аграрний університет, 2021. 320 с.

9. Кучерук О.А. Формування лексичної компетентності учнів у процесі навчання української мови з використанням методу проєктів. *Українська мова і література в школах України*. Луцьк, 2018. С. 26–31.

10. Новосолова В.І. Методи, прийоми й засоби навчання в процесі формування лексичної компетентності учнів 5–7 класів. *Українська мова і література в школі*. Київ, 2014. № 3 (113). С. 19–23.

11. Рускуліс Л.В., Механцева В.М. Формування лексичної компетентності учнів 10–11 класів (профільний рівень). *Педагогічний альманах*. Херсон : КВНЗ “Херсонська академія неперервної освіти”, 2021. Вип. 49. С. 35–41.

12. Сіранчук Н.М. Формування лексичної компетентності в учнів початкових класів на уроках української мови : монографія. Київ : “Центр учбової літератури”, 2017. 288 с.

13. Смоліна С.В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції : навч.-метод. посіб. Київ : Ленвіт, 2011. 344 с.

14. Харицька С.В. Відображення національної ідентичності у словниках. Варіативність концепту національної ідентичності у сучасному мультикультурному середовищі : колективна монографія. Київ : Талком, 2020. С. 64–81.

15. Хом’як І.М. Лінгво-методичні засади навчання орфографії української мови в основній школі : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2002. 412 с.

REFERENCES

1. Vatamaniuk, H.P. (2017). Teoretychni osnovy formuvannia leksychnoi kompetentsii starshykh doshkilnykiv u protsesi spryiniattia khudozhnikh kartyn [Theoretical foundations of the formation of lexical competence of older preschoolers in the process of perceiving artistic pictures]. *Pedagogical education: theory and practice. Scientific-pedagogical journal*. Vol. 10 (165), Part 2. Kamianets-Podilskyi, pp. 183–187. [in Ukrainian].

2. Vitiuk, V.V. & Kysel, V.H. (2015). Formuvannia movlennievoi ta sotsiokulturnoi kompetentnosti u maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly [Formation of speech and sociocultural competences in the future primary school teachers]. *Pedagogical sciences. Scientific-pedagogical journal*. No. 4 (51), Mykolaiv, pp. 41–45. [in Ukrainian].

3. Voloshyna, O.V. (2023). Formuvannia informatsiino-komunikativnoi kompetentnosti studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy v ahrarnomu zakladi vyshchoї osvity [Formation of informational and communicative competence of students in the process of learning a foreign language in an agricultural institution of higher education]. *Youth & market*. Monthly scientific-pedagogical journal. Drogobych, Vol. 6–7, pp. 138–151. [in Ukrainian].

4. Holub, N.B. & Horoshkina, O.M. (2023). Metod vprav u protsesi vyvchennia leksykologii ukrainskoi movy [The method of exercises in the process of studying the lexicology of the Ukrainian language]. *Educational magazine of the Prosvita Foundation*. Valch, Vol. 4, pp. 59–80. [in Ukrainian].

5. Horbunova, N.V. (2010). Leksychna kompetentsiia ditei doshkilnoho viku v suchasnykh doslidzhenniakh [The lexical competence of preschool children in modern research]. *Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and secondary schools. Scientific-pedagogical journal*. Vol. 8. Zaporizhzhia, pp. 85–91. [in Ukrainian].

6. Horot, Ye.I. & Malimon, L.K. (2017). Lihvodydaktychna sutnist i struktura poniattia “leksykohrafichna kompetentsiia” [The linguistic didactic essence and structure of the concept of “lexicographic competence”]. *Scientific Bulletin of Lesya Ukrainka East European National University*. No. 3. Lutsk, pp. 89–94. [in Ukrainian].

7. Korostil, L.A. (2018). Pokolinnia Z: poshuk sposobiv pedahohichnoi vzaïemodii [Generation Z: searching for ways of pedagogical interaction]. *Public education. Scientific journal*. Vol. 1. Bila Tserkva, pp. 82–88. [in Ukrainian].

8. Kravets, R.A., Dzhedzhula, O.M., Kovalova, K.V. & Yumachikova, O.M. (2021). Teoretychni i metodychni osnovy formuvannia lnhvosotsiokulturnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv ahrarnoi haluzi v konteksti internatsionalizatsii ZVO [Theoretical and methodological

ФОРМУВАННЯ STEM-КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПАТРІОТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ ЧЕРЕЗ 3D-МОДЕЛЮВАННЯ В ОСВІТІ

foundations of the formation of linguistic and sociocultural competence of future specialists in the agricultural sector in the context of the internationalization of higher education]. Vinnytsia, Publ. Vinnytsia National Agrarian University, 320 p. [in Ukrainian].

9. Kucheruk, O.A. (2018). Formuvannia leksychnoi kompetentnosti uchniv u protsesi navchannia ukrainskoi movy z vykorystanniam metodu proektiv [Formation of students' lexical competence in the process of learning the Ukrainian language using the project method]. *Ukrainian language and literature in schools of Ukraine. Scientific journal*. Lutsk, pp. 26–31. [in Ukrainian].

10. Novosolova, V.I. (2014). Metody, pryomy y zasoby navchannia v protsesi formuvannia leksychnoi kompetentnosti uchniv 5–7 klasiv [Methods and means of learning in the process of forming the lexical competence of students of grades 5–7]. *Ukrainian language and literature at school. Scientific journal*. No. 3 (113). Kyiv, pp. 19–23. [in Ukrainian].

11. Ruskulis, L.V. & Mekhantseva, V.M. (2021). Formuvannia leksychnoi kompetentnosti uchniv 10–11 klasiv (profilnyi riven) [Formation of lexical competence of students of grades 10–11 (professional level)]. *Pedagogical almanac*. Vol. 49. Kherson, pp. 35–41. [in Ukrainian].

12. Siranchuk, N.M. (2017). Formuvannia leksychnoi kompetentnosti v uchniv pochatkovykh klasiv na urokakh ukrainskoi movy [Formation of lexical competence in primary school students in Ukrainian language lessons]. Kyiv, 288 p. [in Ukrainian].

13. Smolina, S.V. (2011). Metodyka formuvannia inshomovnoi leksychnoi kompetentsii [Methodology of formation of foreign language lexical competence]. Kyiv, 344 p. [in Ukrainian].

14. Kharytska, S.V. (2020). Vidobrazhennia natsionalnoi identychnosti u slovnykakh. Variatyvnist kontseptu natsionalnoi identychnosti u suchasnomu multykulturnomu seredovyschchi [Reflection of national identity in dictionaries. Variability of the concept of national identity in the modern multicultural environment]. Kyiv, pp. 64–81. [in Ukrainian].

15. Khomiak, I.M. (2002). Lihvo-metodychni zasady navchannia orfohrafii ukrainskoi movy v osnovnii shkoli [Linguistic and methodological principles of teaching the spelling of the Ukrainian language in primary school]. *Doctor's thesis*. Kyiv, 412 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 27.06.2024

УДК 373.5:004.92:316.647.5

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.307024>

Тарас Луцюк, вчитель інформатики комунального закладу загальної середньої освіти “Луцький ліцей №23 Луцької міської ради”, аспірант I курсу

Бердянського державного педагогічного університету

Ганна Алексєєва, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій в управлінні та навчанні й інформатики Бердянського державного педагогічного університету

ФОРМУВАННЯ STEM-КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПАТРІОТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ ЧЕРЕЗ 3D-МОДЕЛЮВАННЯ В ОСВІТІ

Стаття присвячена аналізу формування STEM-компетентностей та патріотичної свідомості через інтеграцію 3D-моделювання в освітній процес закладу загальної середньої освіти за допомогою програми Blender. Авторами розглядаються методи впровадження 3D-моделювання для розвитку технічних і креативних навичок учнів, а також підвищення їхньої мотивації та громадянської відповідальності. Висвітлюється роль сучасних освітніх технологій у формуванні критичного мислення, науково-дослідницьких здібностей та ефективної комунікації, що сприяє комплексному розвитку особистості. Аналізується вплив практичних завдань і проєктів на активну участь учнів у відновленні та розвитку країни, підкреслюючи значення патріотичного виховання в сучасній освіті.

Ключові слова: середня освіта; STEM-освіта; 3D-моделювання; патріотичне виховання; Blender.

Рис. 3. Літ. 24.

Taras Lutsiuk, Teacher of Informatics at the Communal Institution of General Secondary Education “Lutsk Lyceum No.23 of the Lutsk City Council”, First-Year Postgraduate Student, Berdyansk State Pedagogical University

Hanna Aliksieieva, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the Informatics and Computer Technologies in Management and Learning Department, Berdyansk State Pedagogical University

FORMING STEM COMPETENCIES AND PATRIOTIC CONSCIOUSNESS THROUGH 3D MODELING IN EDUCATION

The article is dedicated to analyzing the development of STEM competencies and patriotic consciousness through the integration of 3D modelling into the educational process of general secondary education institutions using Blender software.